A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (negyedik tanács)

2024. szeptember 5.*

„Előzetes döntéshozatal – A hozzáadottérték-adó (héa) közös rendszere – 2006/112/EK irányelv – Adómentességek – A 135. cikk (1) bekezdésének g) pontja – Befektetési alapok kezelése – Fogalom – Nyugdíjalap – Egy átruházható értékpapírokkal foglalkozó kollektív befektetési vállalkozással (ÁÉKBV) való összehasonlíthatóság – A tagok által viselt befektetési kockázat – Terjedelem – Az érintett tagállam által kollektív befektetési alapnak tekintett nyugdíjalappal való összehasonlítás szükségessége”

A C-639/22–C-644/22. sz. egyesített ügyekben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a rechtbank Gelderland (gelderlandi bíróság, Hollandia) a Bírósághoz 2022. október 12-én érkezett, 2022. október 5-i és 6-i határozataival terjesztett elő

az **X** (C-639/22),

a **Stichting BPL Pensioen** (C-643/22),

a **Stichting Bedrijfstakpensioensfonds voor het levensmiddelenbedrijf (BPFL)** (C-644/22)

és

az **Inspecteur van de Belastingdienst Utrecht** (C-639/22, C-643/22 és C-644/22),

valamint

a **Fiscale Eenheid Achmea BV** (C-640/22),

az **Y** (C-641/22)

és

az **Inspecteur van de Belastingdienst Amsterdam** (C-640/22 és C-641/22),

valamint

a **Stichting Pensioenfonds voor Fysiotherapeuten** (C-642/22)

és

* Az eljárás nyelve: holland.

az **Inspecteur van de Belastingdienst Amsterdam** (C-642/22)

között folyamatban lévő eljárásokban,

A BÍRÓSÁG (negyedik tanács),

tagjai: C. Lycourgos tanácselnök, O. Spineanu-Matei (előadó), J.-C. Bonichot, S. Rodin és L. S. Rossi bírák,

főtanácsnok: J. Kokott,

hivatalvezető: A. Lamote tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2023. október 5-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– X, Y, a Stichting Pensioenfonds voor Fysiotherapeuten és a Stichting BPL Pensioen képviseletében K. R. Carton, E. M. van Kasteren és J. P. A. Vermeer belastingadviseurs,

– a Fiscale Eenheid Achmea BV és a Stichting Bedrijfstakpensioensfonds voor het levensmiddelenbedrijf (BPFL) képviseletében U. N. C. Boy és G. J. van Norden belastingadviseurs,

– a holland kormány képviseletében M. K. Bulterman, A. Hanje és J. Langer, meghatalmazotti minőségben,

– a dán kormány képviseletében D. Elkan, J. F. Kronborg és C. A.-S. Maertens, meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Bizottság képviseletében J. Jokubauskaitė és W. Roels, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2024. március 14-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelmek a közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv (HL 2006. L 347., 1. o.; helyesbítések: HL 2007. L 335., 60. o.; HL 2015. L 323., 31. o.; HL 2018. L 125., 15. o.; HL 2018. L 225., 1. o.; HL 2018. L 329., 53. o.; HL 2019. L 245., 9. o.; HL 2023. L 30., 37. o.; a továbbiakban: héairányelv) 135. cikke (1) bekezdése g) pontjának az értelmezésére vonatkoznak.

2 Ezek a kérelmek a héairányelv 135. cikke (1) bekezdésének g) pontjában előírt hozzáadottérték-adó (héa) alóli mentességnek e nyugdíjalapok tekintetében történő alkalmazása tárgyában – először a C-639/22. sz. ügyben X, egy kötelező foglalkoztatói nyugdíjalap, valamint a C-643/22. és a C-644/22. sz. ügyekben, a Stichting BPL Pensioen, illetve a Stichting Bedrijfstakpensioensfonds voor het levensmiddelenbedrijf (BPFL), ágazati nyugdíjalapok és az

Inspecteur van de Belastingdienst Utrecht (az utrechti adóhivatal ellenőre, Hollandia) között, másodszor a C-640/22. és C-641/22. sz. ügyekben, a Fiscale Eenheid Achmea BV, egy ágazati nyugdíjalapnak ellátásokat nyújtó vállalkozás, illetve Y, egy vállalati nyugdíjalap és az Inspecteur van de Belastingdienst Amsterdam (az amszterdami adóhivatal ellenőre, Hollandia) között, és végül, harmadszor, a C-642/22. sz. ügyben a Stichting Pensioenfonds voor Fysiotherapeuten, egy kötelező foglalkoztatói nyugdíjalap és az Inspecteur van de Belastingdienst Maastricht (a maastrichti adóhivatal ellenőre, Hollandia) között – folyamatban lévő hat jogvita keretében kerültek benyújtásra.

Jogi háttér

Az uniós jog

A héairányelv

3 A héairányelv 2. cikke (1) bekezdésének c) pontja értelmében:

„(1) A HÉA hatálya alá a következő ügyletek tartoznak:

[…]

c) egy tagállamon belül az adóalanyként eljáró személy által ellenérték fejében teljesített szolgáltatásnyújtás”.

4 Ezen irányelv 135. cikke (1) bekezdésnek g) pontja a következőképpen rendelkezik:

„(1) A tagállamok mentesítik az adó alól a következő ügyleteket:

[…]

g) a tagállamok által meghatározott befektetési alapok [helyesen: kollektív befektetési alapok] kezelése”.

Az ÁÉKBV-irányelv

5 Az átruházható értékpapírokkal foglalkozó kollektív befektetési vállalkozásokra (ÁÉKBV) vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések összehangolásáról szóló, 2009. július 13-i 2009/65/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2009. L 302., 32. o., a továbbiakban: ÁÉKBV-irányelv) 1. cikke a következőket írja elő:

„(1) Ez az irányelv a tagállamok területén letelepedett, átruházható értékpapírokkal foglalkozó kollektív befektetési vállalkozásokra (a továbbiakban: ÁÉKBV) alkalmazandó.

(2) Ezen irányelv alkalmazásában és figyelemmel a 3. cikkre, azok a vállalkozások minősülnek ÁÉKBV-nek:

a) amelyek kizárólagos célja a befektetőktől nyilvánosan bevont tőke átruházható értékpapírokba vagy az 50. cikk (1) bekezdésében említett egyéb likvid pénzügyi eszközökbe történő befektetése, és amelyek a kockázatmegosztás elvén működnek; és

b) amelyek befektetési jegyeiket a tulajdonosok kérésére közvetlenül vagy közvetve eszközeik terhére vásárolják vagy váltják vissza. Amennyiben az ÁÉKBV intézkedést tesz annak biztosítása érdekében, hogy befektetési jegyeinek tőzsdei értéke és nettó eszközértéke ne térjen el jelentősen, ezt a fent említett visszavásárlással vagy visszaváltással egyenértékűnek kell tekinteni.

A tagállamok lehetővé tehetik az ÁÉKBV számára, hogy több befektetési részalapból álljon össze.

[…]”

A holland jog

6 Az 1968. június 28-i Wet houdende vervanging van de bestaande omzetbelasting door een omzetbelasting volgens het stelsel van heffing over de toegevoegde waarde (Wet op de omzetbelasting) (a forgalmi adót a hozzáadottérték-adó rendszere szerinti forgalmi adóvá átalakító törvény [a forgalmi adóról szóló törvény]) 11. cikke (1) bekezdése i. pontjának 3. alpontja (Stb. 1968., 329. sz.) alapügyben alkalmazandó változata a következőket mondja ki:

„(1) Rendeletben megállapítandó feltételek mellett mentesülnek az adó alól:

[…]

i. a következő szolgáltatások:

[…]

(3) a befektetési alapok, illetve befektetési vállalkozások által kollektív befektetés céljából gyűjtött vagyon kezelése”.

Az alapeljárások és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

7 A C-639/22. és a C-641/22–C-644/22. sz. ügyek felperesei, azaz X, Y, a Stichting Pensioenfonds voor Fysiotherapeuten, a Stichting BPL Pensioen és a Stichting Bedrijfstakpensioensfonds voor het levensmiddelenbedrijf (BPFL) olyan holland nyugdíjalapok, amelyek egy Hollandián kívül letelepedett befektetéskezelőtől vásároltak vagyonkezelési szolgáltatásokat. A C-640/22. sz. ügyben az alapeljárás felperese, a Fiscale Eenheid Achmea, egy holland jog szerinti társaság, vagyonkezelési szolgáltatásokat nyújtott egy ágazati nyugdíjalap részére.

8 E felperesek az előző pontban említett valamennyi ügyben a kérdést előterjesztő bíróság, a rechtbank Gelderland (gelderlandi bíróság, Hollandia) előtt vitatják az utrechti, az amszterdami és a maastrichti adóhivatal ellenőrei (a továbbiakban: adóhatóság) által e vagyonkezelési szolgáltatások igénybevétele után számított héaösszeget. E felperesek úgy vélik, hogy az a

nyugdíjalap, amely az említett szolgáltatásokat megvásárolta, vagy amelynek azt nyújtották, a héairányelv 135. cikke (1) bekezdésének g) pontja értelmében vett „kollektív befektetési alapnak” minősül. Következésképpen ugyanezen szolgáltatások beszerzése vagy nyújtása a forgalmi adót a hozzáadottérték-adó rendszere szerinti forgalmi adóvá átalakító törvény (a forgalmi adóról szóló törvény) alapügyben alkalmazandó változata 11. cikke (1) bekezdése i. pontjának 3. alpontja értelmében adómentes.

9 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatokból kitűnik, hogy a holland öregségi nyugdíjrendszer három pillérből áll, nevezetesen a törvényileg szabályozott alapnyugdíjból, a munkáltatók által szervezett nyugdíjrendszerekből és az egyéni, önkéntes befizetésen alapuló nyugdíjrendszerekből. A második pillér, amelyet a Wet houdende regels betreffende pensioenen (a nyugdíjak szabályairól szóló törvény, a továbbiakban: nyugdíjtörvény) szabályoz, a vállalati nyugdíjalapokat és az ágazati nyugdíjalapokat foglalja magában. A kérdést előterjesztő bíróság szerint a Wet verplichte beroepspensioenregeling (a kötelező foglalkoztatói nyugdíjrendszerről szóló törvény) értelmében vett kötelező foglalkoztatói nyugdíjalapok szintén e második pillérbe tartoznak.

10 Az alapeljárásokban szóban forgó nyugdíjalapok a C-639/22. és C-642/22. sz. ügyekben kötelező foglalkoztatói nyugdíjalapok, a C-640/22., C-643/22. és C-644/22. sz. ügyekben ágazati nyugdíjalapok, a C-641/22. sz. ügyben pedig egy vállalati nyugdíjalap.

11 A kérdést előterjesztő bíróság valamennyi előzetes döntéshozatalra utalás során kifejti, hogy az érintett nyugdíjalapok által létrehozott nyugdíjrendszer „nyugellátási szerződésen” alapul, amelyet rögzített nyugellátások folyósítása jellemez. Ez a nyugdíjtörvény által előírt három szerződéstípus egyike. E szerződés különbözik a „járulékokra vonatkozó szerződéstől”, amely olyan meghatározott járulékokat ír elő, amelyeket később rögzített vagy változó nyugellátásokká alakítanak át, valamint a „tőkére vonatkozó szerződéstől”, amely olyan meghatározott tőkére vonatkozik, amelyet később rögzített vagy változó nyugellátásokká alakítanak át.

12 A nyugdíjalapok állami felügyelet alatt állnak az ezen alapok tulajdonában lévő eszközök és a nyugdíjkötelezettségeik jelenértékének az arányára vonatkozó stratégiai fedezeti arányt illetően. A kérdést előterjesztő bíróság kifejti, hogy a nyugdíjalap stratégiai fedezeti aránya és saját tőkéje határozza meg ezen alap pénzügyi helyzetét, valamint nagymértékben a járulékok és azok esetleges csökkentésének mértékét, valamint a nyugellátásokhoz való feltételes kiegészítő juttatások nyújtását (indexálás) vagy ezen ellátások és nyugdíjjogosultságok esetleges csökkentését.

13 A befizetendő járulékok összegét a nyugdíjalap úgy határozza meg, hogy az fedezze a nyugdíj-kötelezettségek növekedése miatt szükséges saját tőke növekedését, figyelembe véve a befektetések várható hozamát.

14 Bizonyos nyugdíjalapok, nevezetesen a C-640/22., C-643/22. és C-644/22. sz. ügyekben szóban forgók tekintetében az egyes alapok igazgatótanácsa határozza meg az ezen alapokba történő járulékfizetések összegét, a munkáltatói és munkavállalói szervezetekkel folytatott konzultációt követően. A járulékokat a munkáltató fizeti be, és azokat részben a munkavállaló munkabéréből vonják le. A C-641/22. sz. ügyben szereplő Y nyugdíjalap esetében a járulékot minden egyes tag esetében egyedileg határozzák meg, mindazonáltal van felső határértéke. Ez utóbbi ügyben a kérdést előterjesztő bíróság rámutat arra, hogy a munkáltatók 2014 és 2020 között 250 millió euró összeg erejéig kezességet vállaltak, amelyet a járulékok kiegészítésére lehetett felhasználni

abban az esetben, ha azok nem voltak elegendőek a várt nyugdíjjogosultságok biztosításához. A C-639/22. és C-642/22. sz. ügyekben a tagok munkából származó jövedelmük vagy vállalkozásuk nyeresége alapján fizetnek járulékot.

15 A C-639/22. sz. ügy kivételével valamennyi alapügyben a szóban forgó nyugdíjrendszerekben a nyugdíjjogosultságokat és a nyugellátásokat az egyes munkavállalók díjazása és szolgálati éveinek száma alapján számítják ki. E tekintetben a kérdést előterjesztő bíróság kifejti, hogy az ezen ügyekben szóban forgó nyugdíjrendszerekben e nyugdíjjogosultságok és nyugellátások összege módosulhat. Ez az összeg növelhető, például a fogyasztói árindex alakulására való hivatkozással. Az egyes nyugdíjalapok igazgatótanácsa dönt e kiegészítő juttatás nyújtásáról. A C-644/22. sz. ügyben a kérdést előterjesztő bíróság megállapítja, hogy az esetleges kiegészítő juttatás nyújtását teljes egészében a szóban forgó nyugdíjalap által végzett befektetések hozamán keresztül finanszírozzák.

16 A C-639/22. sz. ügyben szóban forgó nyugdíjrendszer keretében, a kérdést előterjesztő bíróság jelzi, hogy a rendes öregségi nyugdíjat a járulékfizetési negyedévek száma alapján határozzák meg. Ez egy alapnyugdíj, amelynek összege egy meghatározott képlet szerint az előző évhez képest emelhető a nyugdíjalap igazgatótanácsa által, ha ehhez elegendő pénzügyi forrás áll rendelkezésre.

17 A C-641/22. sz. ügyben szóban forgó nyugdíjrendszerben a nyugdíjalap igazgatótanácsa évente dönt arról – feltéve, hogy ezen alap vagyoni helyzete ezt lehetővé teszi –, hogy biztosítják-e, és ha igen, milyen mértékben a nyugdíjjogosultságok és a nyugellátások kiegészítését. A C-642/22. sz. ügy tárgyát képező rendszerben évente 2%-os kiegészítő juttatást nyújtanak a nyugdíjjogosultságokhoz és az öregségi nyugdíjakhoz. Ezen alap igazgatótanácsa a nyugdíjalap pénzügyi helyzetétől függően dönthet úgy, hogy jelentősebb mértékű kiegészítő juttatást nyújt, amelyet részben a járulékokból, részben pedig a befektetett tőke többlethozamából finanszíroznak.

18 Ellentétes esetben egy nyugdíjalap kötelezhető arra, hogy csökkentse e jogosultságok és ellátások összegét, amint a C-641/22. sz. ügyben is, a 2020. évre vonatkozóan a nyugdíjjogosultságok felhalmozási rátája tekintetében. Az ilyen csökkentéseket és emeléseket a nyugdíjtörvény szabályozza. E tekintetben a kérdést előterjesztő bíróság megjegyzi, hogy semmilyen kiegészítő juttatás nem biztosítható, ha a stratégiai fedezeti arány egy bizonyos szint alá csökkent. Így a C-644/22. sz. ügyben a nyugdíjalap csak 2009-ben nyújthatott kiegészítő juttatást. Ezenkívül, mivel ezen alap pénzügyi helyzete romlott, helyreállítási tervet nyújtottak be a Nederlandsche Bankhoz (központi bank, Hollandia), amely a felhalmozott nyugdíjak 0,85%-os csökkentését írta elő.

19 A kérdést előterjesztő bíróság arra keresi a választ, hogy az alapeljárásokban szóban forgó nyugdíjalapokat „kollektív befektetési alapoknak” kell-e tekinteni, amelyek a héairányelv 135. cikke (1) bekezdésének g) pontjában előírt héamentességben részesülhetnek.

20 Ennek keretében a kérdést előterjesztő bíróság a 2013. március 7-i Wheels Common Investment Fund Trustees és társai ítéletre (C-424/11, EU:C:2013:144), a 2014. március 13-i ATP PensionService ítéletre (C-464/12, EU:C:2014:139) és a 2015. december 9-i Fiscale Eenheid X ítéletre (C-595/13, EU:C:2015:801) hivatkozva rámutat, hogy az olyan nyugdíjalap, amely az – ezen bíróság előtt folyamatban lévő – jogvitákban szereplő nyugdíjalapokhoz hasonlóan nem

minősül az ÁÉKBV-irányelv értelmében vett ÁÉKBV-nek, mindazonáltal a héairányelv 135. cikke (1) bekezdésének g) pontja értelmében vett „kollektív befektetési alapnak” tekinthető, amennyiben bizonyos jellemzőkkel rendelkezik.

21 Az említett bíróság különösen e jellemzők egyikének, vagyis annak a követelménynek az értelmezésével kapcsolatban fogalmaz meg kérdést, hogy a befektetések kockázatát a tagoknak kell viselniük. Megjegyzi, hogy az adóhatóság szerint, amely e tekintetben a Hoge Raad (legfelsőbb bíróság, Hollandia) egyik ítéletére hivatkozik, az előtte folyamatban lévő jogvitákban szereplő nyugdíjalapok által végzett befektetésekhez kapcsolódó kockázat, amelyet e nyugdíjalapok tagjai viselnek, nem bír kellő jelentőséggel.

22 A kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy az általa elbírálandó, szóban forgó nyugdíjrendszerek nem hasonlíthatók össze teljes mértékben sem a 2013. március 7-i Wheels Common Investment Fund Trustees és társai ítéletben (C-424/11, EU:C:2013:144) és a 2014. március 13-i ATP PensionService ítéletben (C-464/12, EU:C:2014:139), sem pedig a Hoge Raad (legfelsőbb bíróság) ítéletében szereplő rendszerrel, amelyre az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban hivatkozott.

23 Álláspontja szerint ugyanis az előtte folyamatban lévő jogvitákban szereplő nyugdíjrendszerek szerinti nyugdíjjogosultságok és nyugellátások szintjét a tagok munkából származó jövedelme és szolgálati éveinek száma vagy egy alapnyugdíj alapján számítják ki.

24 Ebből egyrészt az következik, hogy a helyzet különbözik a 2013. március 7-i Wheels Common Investment Fund Trustees és társai (C-424/11, EU:C:2013:144) ítéletben szereplő helyzettől, mivel nem tekinthető úgy, hogy a kérdést előterjesztő bíróság előtt szereplő nyugdíjjogosultságok és nyugellátások semmilyen tekintetben nem függnek az eszközök értékétől és a nyugdíjalapok által végzett befektetések hozamától. Bár e nyugdíjjogosultságok és nyugellátások szintje nem függ közvetlenül a befektetések hozamától, a nyugdíj várt összege nem garantált. Annak kockázata, hogy az eszközök értéke változik, tükröződik a stratégiai fedezeti arányban, és így más számítási paraméterekkel együtt meghatározza, hogy nyújthatók-e kiegészítő juttatások, és ha igen, milyen mértékben, vagy éppen ellenkezőleg, csökkenteni kell-e a nyugdíjjogosultságokat és a nyugellátásokat. Így e bíróság szerint a befektetések hozama és az eszközök értékének változása a nyugdíjjogosultságok és a nyugellátások szintjében fejeződik ki.

25 Másrészt az említett bíróság előtt folyamatban lévő jogvitákban szereplő nyugdíjrendszerek különböznek a 2014. március 13-i ATP PensionService ítéletben (C-464/12, EU:C:2014:139) említett nyugdíjrendszertől is, amelyben a nyugdíj szintjét a rögzített járulékok összege és az azokból származó hozam határozza meg, ami ugyanezen bíróság szerint inkább a nyugdíjtörvény értelmében vett „járulékokra vonatkozó szerződéseken” alapuló nyugdíjrendszernek felel meg. Ez azonban nem zárja ki, hogy a kérdést előterjesztő bíróság előtt szereplő valamennyi rendszerben a hiányok és többletek kockázatát a tagok összessége viselje, a felhalmozott jogosultságok csökkenése, vagy csökkentés alkalmazása révén, vagy éppen ellenkezőleg, kiegészítő juttatások vagy korábban végrehajtott csökkentésekre vonatkozó kompenzáció nyújtása révén.

26 A kérdést előterjesztő bíróság arra keresi a választ, hogy az a tény, hogy a befektetések kockázatát a tagok összessége viseli, akadályát képezi-e annak, hogy az olyan nyugdíjalapot, mint amelyről az előtte folyamatban lévő jogvitákban szó van, kollektív befektetési alapnak tekintsék, és elegendő-e, ha a tagok e tekintetben bármilyen kockázatot viselnek, vagy e kockázatot jelentős mértékben viselniük kell-e.

27 Egyébiránt az előzetes döntéshozatalra utaló határozatokból kitűnik, hogy a C-640/22. és a C-644/22. sz. ügyben az alapeljárások felperesei, a Fiscale Eenheid Achmea és a Stichting Bedrijfstakpensioensfonds voor het levensmiddelenbedrijf (BPFL) arra hivatkozik, hogy az adósemlegesség elve magában foglalja az összehasonlítást bizonyos nyugdíjalapokkal, amelyek járulékokra vonatkozó szerződéseket kötnek, és amelyeket – anélkül, hogy ÁÉKBV-k lennének – az adóhatóság kollektív befektetési alapként kezel. E tekintetben a kérdést előterjesztő bíróság megjegyzi, hogy a Staatssecretaris van Financiën (pénzügyi államtitkár, Hollandia) levele értelmében egyes, járulékokra vonatkozó szerződéseket végrehajtó nyugdíjalapokat e hatóság kollektív befektetési alapként kezel.

28 E bíróságnak mindazonáltal kétségei vannak az ilyen összehasonlítás szükségességét illetően, mivel a 2013. március 7-i Wheels Common Investment Fund Trustees és társai ítéletben (C-424/11, EU:C:2013:144) és a 2014. március 13-i ATP PensionService ítéletben (C-464/12, EU:C:2014:139) megfogalmazott kritériumokat, amelyek lehetővé teszik annak meghatározását, hogy a gazdasági szereplők ugyanolyan ügyleteket hajtanak-e végre, mint az ÁÉKBV-k, az adósemlegesség elvének fényében alakították ki. Ezenkívül felteszi a kérdést, hogy egy egyéni munkavállaló esetében, aki nem mindig választhatja meg a nyugdíjszerződés típusát, lényeges különbség van-e a nyugdíjszerződések e különböző típusai között.

29 E körülmények között a rechtbank Gelderland (gelderlandi bíróság) felfüggesztette az eljárást, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjesztette a C-644/22. sz. ügyben a Bíróság elé:

„1) Úgy kell-e értelmezni a héairányelv 135. cikke (1) bekezdésének g) pontját, hogy abból lehet kiindulni, hogy az alapügyben szereplőhöz hasonló nyugdíjalap tagjai befektetési kockázatot viselnek, és ez azt eredményezi-e, hogy a nyugdíjalap az említett rendelkezés értelmében vett »kollektív befektetési alapnak« minősül? Jelentőséggel bír-e e tekintetben, hogy

– a tagok egyéni befektetési kockázatot viselnek-e, vagy elegendő, ha a tagok közösségként viselik a befektetések eredményének következményeit, és senki más nem viseli e következményeket?

– milyen magas a kollektív, illetve egyéni kockázat?

– milyen mértékben befolyásolják más tényezők, mint például a nyugdíjfelhalmozás időtartama, a munkabér nagysága és a diszkonttényező a nyugellátások összegét?

2) Azzal jár-e az adósemlegesség elve, hogy a héairányelv 135. cikke (1) bekezdése g) pontjának nem ÁÉKBV-nek minősülő alapokkal összefüggésben történő alkalmazása során nemcsak azt kell értékelni, hogy ezen alapok összehasonlíthatók-e egy ÁÉKBV-vel, hanem azt is, hogy az átlagfogyasztó szempontjából összehasonlíthatók-e más olyan alapokkal, amelyek nem ÁÉKBV-k ugyan, de amelyeket a tagállam kollektív befektetési alapoknak tekint?”

30 A C-639/22., C-642/22. és C-643/22. sz. ügyekben a rechtbank Gelderland (gelderlandi bíróság) felfüggesztette az eljárást, és előzetes döntéshozatal céljából a C-644/22. sz. ügyben előterjesztett első kérdéssel azonos kérdést terjesztett a Bíróság elé.

31 A C-640/22. sz. ügyben e bíróság kifejti, hogy 2018. január 1-jétől a szóban forgó nyugdíjalapban, amely számára ebben az ügyben az alapeljárás felperese vagyonkezelési szolgáltatásokat nyújtott, nem történt aktív nyugdíjjogosultság-gyarapodás, mivel az említett bíróság előtt folyamatban lévő

jogvitában szereplő nyugdíjalap a stratégiai fedezeti arány gyengesége miatt kénytelen volt eszközeit átruházni. Következésképpen ugyanezen bíróság arra keresi a választ, hogy ez a tényező releváns-e az e nyugdíjalap által végzett befektetésekre vonatkozó – ezen alap tagjai által viselt – kockázat vizsgálata során.

32 E körülmények között a rechtbank Gelderland (gelderlandi bíróság) felfüggesztette az eljárást, és előzetes döntéshozatal céljából a C-644/22. sz. ügyben előterjesztett kérdésekkel azonos kérdéseket terjesztette a Bíróság elé, az első kérdéshez a következő formában fűzött pontosítás mellett:

„[…] Jelentőséggel bír-e e tekintetben, hogy

[…]

– a nyugdíjalap 2018. január1-je óta már nem végez aktív felhalmozást, és az alacsony stratégiai fedezeti arány miatt köteles összvagyonát egy biztosítónak vagy egy másik nyugdíjalapnak átadni?

[…]”

33 Végül a C-641/22. sz. ügyben a kérdést előterjesztő bíróság arra keresi a választ, hogy a jelen ítélet 14. pontjában már említett azon körülmény, amely szerint a munkáltatók bizonyos ideig garanciát vállaltak a nyugdíjfelhalmozás biztosítására, hatással van-e a nyugdíjalap által végzett befektetésekhez kapcsolódó, az ezen alap tagjai által viselt kockázat fennállására.

34 E körülmények között a rechtbank Gelderland (gelderlandi bíróság) felfüggesztette az eljárást, és előzetes döntéshozatal céljából a C-644/22. sz. ügyben előterjesztett első kérdéssel azonos kérdést terjesztette a Bíróság elé, az e kérdéshez a következő formában fűzött pontosítás mellett:

„[…] Jelentőséggel bír-e e tekintetben, hogy

[…]

– a munkáltató a 2014 és 2020 közötti időszakra legfeljebb 250 [millió euró] összegig garanciát vállalt a tervezett nyugdíjfelhalmozás elérése érdekében?”

35 A Bíróság elnöke 2022. november 15-i határozatával az eljárás írásbeli és szóbeli szakaszának lefolytatása, valamint az ítélethozatal céljából egyesítette a C-639/22–C-644/22. sz. ügyeket.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első kérdésről

36 Az előterjesztő bíróság a valamennyi egyesített ügyben közös első kérdésével lényegében arra keresi a választ, hogy a héairányelv 135. cikke (1) bekezdésének g) pontját úgy kell-e értelmezni, hogy egy olyan nyugdíjalap tagjai, amely egy kollektív nyugdíjrendszer keretében olyan nyugdíjjogosultságokra és nyugellátásokra vonatkozó nyugdíjszerződést alkalmaz, amelyben az összeg – noha az egy alapnyugdíj, vagy az egyes tagok munkavégzésből származó jövedelmei és szolgálati éveinek száma alapján kerül meghatározásra – bizonyos feltételek mellett változhat, az

e nyugdíjalap által eszközölt befektetések eredményének következtében, úgy tekinthetők, hogy viselik a befektetésekkel kapcsolatos kockázatot. E bíróság arra is választ vár, hogy relevánsak-e e tekintetben a következők: a viselt kockázat mértéke, az a tény, hogy a viselt kockázat egyéni vagy kollektív jellegű, az a tény, hogy hány év alatt halmozódtak fel a tag nyugdíjjogosultságai, az a tény, hogy a nyugdíjjogosultságok felhalmozása egy nyugdíjalap esetében egy bizonyos időpontban megszakadt, vagy az a tény, hogy a munkáltató bizonyos ideig garanciát vállalt a nyugdíjfelhalmozás biztosítására.

37 A héairányelv 135. cikke (1) bekezdése g) pontjának megfelelően a tagállamok mentesítik a héa alól a tagállamok által meghatározott kollektív befektetési alapok kezelését.

38 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy bár az uniós jogalkotó a tagállamokra bízta a „kollektív befektetési alapok” fogalmának meghatározását, ilyennek kell tekinteni azokat az alapokat, amelyek az ÁÉKBV-irányelv értelmében ÁÉKBV-nek minősülnek (lásd ebben az értelemben: 2014. március 13-i ATP PensionService ítélet, C-464/12, EU:C:2014:139, 46. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

39 Amint az ezen irányelv 1. cikkének (2) bekezdéséből kitűnik, az ÁÉKBV-k olyan vállalkozások, amelyek kizárólagos célja a befektetőktől nyilvánosan bevont tőke átruházható értékpapírokba történő befektetése, és amelyek a kockázatmegosztás elvén működnek, valamint amelyeknek kizárólagos célja az átruházható értékpapírokba való kollektív befektetés, és amelyek befektetési jegyeiket a tulajdonosok kérésére közvetlenül vagy közvetve e vállalkozások eszközei terhére vásárolják vagy váltják vissza (2015. december 9-i Fiscale Eenheid X ítélet, C-595/13, EU:C:2015:801, 36. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

40 Konkrétan, az ÁÉKBV-k olyan vállalkozások, amelyekben több befektetést gyűjtenek össze, és terítenek szét olyan értékpapírok között, amelyek hatékonyan kezelhetők az eredmények optimalizálása érdekében, és amelyekben az egyes befektetések viszonylag szerények is lehetnek. Az ilyen alapok saját nevükben és javukra kezelik a befektetéseiket, míg az egyes befektető ügyfeleknek részesedésük van az alapban, azonban nincs részesedésük az alap befektetéseiben (2014. március 13-i ATP PensionService ítélet, C-464/12, EU:C:2014:139, 50. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

41 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint szintén kollektív befektetési alapoknak kell minősíteni azon alapokat, amelyek anélkül, hogy az ÁÉKBV-irányelv értelmében vett kollektív befektetési vállalkozásoknak minősülnének, az utóbbiakkal azonos jellemzőkkel rendelkeznek, és ily módon ugyanazon műveleteket végzik, vagy legalább oly mértékben hasonló vonásokat mutatnak, hogy versenyhelyzetbe kerülnek velük (2015. december 9-i Fiscale Eenheid X ítélet, C-595/13, EU:C:2015:801, 37. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

42 Emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság megállapította, hogy az ahhoz szükséges egyik jellemző, hogy valamely vállalkozást az ÁÉKBV-hez hasonló vonásokat mutatónak, és következésképpen a héairányelv 135. cikke (1) bekezdésének g) pontjában előírt héamentességben részesíthető kollektív befektetési alapnak lehessen tekinteni, az, hogy a részesedéssel rendelkezők részesülnek az alap kezeléséhez kapcsolódó nyereségben, illetve viselik az ahhoz kapcsolódó kockázatot. Más szóval az szükséges, hogy a tagok viseljék a befektetések kockázatát (lásd ebben az értelemben: 2013. március 7-i Wheels Common Investment Fund Trustees és társai ítélet, C-424/11, EU:C:2013:144, 27. pont; 2014. március 13-i ATP PensionService ítélet, C-464/12, EU:C:2014:139, 59. pont; 2015. december 9-i Fiscale Eenheid X ítélet, C-595/13, EU:C:2015:801, 51. és 52. pont.)

43 E tekintetben a Bíróság megállapította, hogy a nyugdíjrendszer tagjai nem viselik az olyan befektetési alap kezeléséhez kapcsolódó kockázatot, amelyben e rendszer eszközeit egyesítették, amennyiben a munkavállaló által kapott nyugdíj semmilyen módon nem függ a rendszer eszközeinek értékétől és a rendszer kezelői által végrehajtott befektetések eredményeitől, hanem azt a munkáltatónál eltöltött szakmai pályafutás hossza és a munkabér összege alapján előre meghatározták, ellentétben a kollektív befektetési vállalkozásban részesedést szerző személyek által várható hozammal, amely az alap kezelői által a részesedések tulajdonlásának idején eszközölt befektetések eredményeinek függvénye (2013. március 7-i Wheels Common Investment Fund Trustees és társai ítélet, C-424/11, EU:C:2013:144, 27. pont).

44 Ebből következik, hogy annak megállapításához, hogy valamely nyugdíjalap tagja viseli-e a szükséges befektetési kockázatot, az szükséges, hogy az e tag által kapott nyugdíj az ezen alap által eszközölt befektetésektől függjön, mégpedig olyan mértékben, amilyen mértékben a kollektív befektetési vállalkozás befektetési jegyei tulajdonosának hozamai az e vállalkozás által végzett befektetésektől függnek.

45 Következésképpen ahhoz, hogy valamely nyugdíjalapot a héairányelv 135. cikke (1) bekezdésének g) pontjában előírt mentességben részesíthető kollektív befektetési alapnak lehessen tekinteni, az ezen nyugdíjalap tagjai által viselt, az általa eszközölt befektetésekből eredő kockázatnak összehasonlíthatónak kell lennie azzal, amelyet egy kollektív befektetési vállalkozás befektetésijegy-tulajdonosai viselnek az általuk ez utóbbinál elhelyezett eszközök tekintetében.

46 Mivel az ilyen kockázatnak tükröződnie kell a nyugdíjjogosultságok és a nyugellátások szintjében, annak meghatározása érdekében, hogy valamely nyugdíjalap tagjai a kollektív befektetési vállalkozás befektetési jegyeinek tulajdonosaihoz hasonló kockázatnak vannak-e kitéve, meg kell állapítani, hogy a nyugdíjalap befektetéseinek eredménye jelentős hatással van-e a nyugdíjjogosultságok és a nyugellátások összegére.

47 Ugyanis, amennyiben a kollektív befektetési vállalkozás befektetési jegyeinek tulajdonosai által várható hozam alapvetően az e vállalkozás által végrehajtott befektetések eredményétől függ abban az időszakban, amikor e befektetési jegyek tulajdonosai azokkal rendelkeznek, ami közvetlenül befolyásolja az említett befektetési jegyek értékét, a héairányelv 135. cikke (1) bekezdésének g) pontjában előírt adómentesség valamely nyugdíjalapra való alkalmazása azt feltételezi, hogy az érintett nyugdíjszerződés alapján járó nyugdíjjogosultságok és nyugellátások összege nem garantált, hanem elsődlegesen ezen alap befektetéseinek eredményétől függ, akár pozitív, akár negatív módon.

48 Ahhoz, hogy megállapítható legyen, hogy a nyugdíjalap tagjai által viselt befektetési kockázat összehasonlítható a kollektív befektetési vállalkozások befektetési jegyeinek tulajdonosai által viselt kockázattal, a nyugdíjjogosultságok és a nyugellátások összege nem lehet nagymértékben előre meghatározott az egyes tagok munkáltatónál töltött szakmai pályafutásának hossza és munkabérének összege alapján. E tekintetben a nemzeti bíróság feladata annak meghatározása – amint azt a főtanácsnok indítványának 44. pontjában lényegében megjegyezte –, hogy a nyugdíjjogosultságok és a nyugellátások elsődlegesen az érintett nyugdíjalap befektetéseinek eredményétől függnek-e.

49 A jelen ügyben a kérdést előterjesztő bíróság megállapítja, hogy az alapügyekben szóban forgó nyugdíjrendszerekben a nyugdíjjogosultságokat és a nyugellátásokat főszabály szerint egy alapnyugdíj vagy az egyes tagok munkából származó jövedelme és a munkaviszonyban töltött éveinek száma alapján számítják ki, hogy azok szintje nem függ közvetlenül a nyugdíjalap által

végzett befektetések eredményeitől, de az nem is garantált. A stratégiai fedezeti arány lehetővé teszi annak meghatározását, hogy nyújthatók-e kiegészítő juttatások a tagoknak, és ha igen, milyen mértékben, vagy éppen ellenkezőleg, csökkenteni kell-e a nyugdíjjogosultságokat és a nyugellátásokat. Így a kérdést előterjesztő bíróság szerint e befektetések eredményei a nyugdíjak összegében tükröződnek. Ezenkívül a hiányok kockázatát és a többletek lehetőségét a tagok összessége között osztják fel.

50 E tényezőkből az tűnik ki, hogy a nyugdíjjogosultságok vagy a nyugellátások összege nagymértékben előre meghatározott az egyes tagok munkáltatónál töltött szolgálati ideje és munkabére alapján. Ezenkívül ezen összeg módosítása a stratégiai fedezeti aránytól függ, amelyet többek között a nyugdíjakkal kapcsolatos kötelezettségvállalások jelenértékére való hivatkozással határoznak meg. Ily módon, bár az említett összeg csökkenthető vagy növelhető, és a kiegészítő juttatások nyújtását bizonyos esetekben teljes egészében a nyugdíjalap által végzett befektetések eredményeiből finanszírozzák, úgy tűnik, hogy ugyanezen összeg több tényezőtől függ, amelyek között e befektetések eredményei nem tűnnek a fő tényezőnek, azonban ennek megállapítása a nemzeti bíróság feladata, figyelembe véve az érintett nyugdíjszerződések valamennyi jellemzőjét.

51 Egyébiránt annak meghatározásához, hogy az alapügyben szóban forgó nyugdíjalapok tagjai viselnek-e ahhoz hasonló befektetési kockázatot, mint amellyel a kollektív befektetési vállalkozás befektetési jegyeinek tulajdonosai szembesülnek, nem elegendő annak megállapítása, hogy e tagok egyénileg vagy közösen viselik az ilyen nyugdíjalap által végzett befektetések kockázatát, más személyek vagy jogalanyok kizárásával. Ugyanis, ha e befektetéseknek csak marginális hatása van a nyugdíjjogosultságok és a nyugellátások összegére, a tagok által viselt kockázat nem hasonlítható össze a kollektív befektetési vállalkozásban a befektetésijegy-tulajdonosok által az általuk ez utóbbinál elhelyezett eszközök tekintetében viselt kockázattal.

52 Ezzel szemben, ha egy nyugdíjalap által végzett befektetések kockázata jelentős hatással van a nyugdíjszerződés alapján járó nyugdíjjogosultságok és nyugellátások összegére, akkor csekély a jelentősége annak, hogy ezt a kockázatot ezen alap tagjainak összessége között osztják fel, és ebből következően annak hatása mérsékelt. Ez a körülmény ugyanis az említett alap összevonásából ered, és nem zárja ki, hogy az említett kockázat egyénileg hatással legyen ugyanezen alap valamennyi tagjának jogosultságaira.

53 Ugyanígy nincs jelentősége annak, hogy a tag nyugdíjjogosultságai hány évig halmozódtak, vagy az, hogy e jogosultságok felhalmozási idejét valamely nyugdíjalapot illetően egy bizonyos időpontban megszakították, amint az a C-640/22. sz. ügyben is történt. Ugyanis, amint azt a főtanácsnok az indítványának 46. pontjában megjegyezte, kizárólag az bír jelentőséggel, hogy a nyugdíjjogosultságokat és a nyugellátásokat hogyan határozzák meg a tag nyugdíjszerződésében, és hogy e nyugdíjjogosultságok és nyugellátások milyen mértékben függnek a nyugdíjalap által végzett befektetések eredményétől. Az a tény, hogy a nyugdíjalap megszűnt, vagy hogy a pénzügyi helyzete miatt köteles az eszközeit átruházni valamely vállalkozásra, nem befolyásolja a befektetések e nyugdíjalap tagjai által viselt kockázatának fennállását, kivéve ha ezen átruházás a kockázat harmadik félre történő átruházását jelenti.

54 Ez lehet a helyzet valamely nyugdíjalap csődje esetén, amely olyan kollektív kockázatot jelent, amelyet meg kell különböztetni a nyugdíjjogosultságok és a nyugellátások összege módosításának lehetőségétől. Ebben az esetben a nemzeti bíróság feladata annak vizsgálata, hogy az érintett nyugdíjalap esetében létrehoztak-e egyfajta állami garanciát vagy viszontbiztosítási rendszert, annak megállapítása érdekében, hogy a tagok viselik-e az ezen alap fizetésképtelenségével járó kockázatot is.

55 Ezenkívül nem kizárt, hogy az a tény, hogy a munkáltató bizonyos ideig garanciát vállalt a nyugdíjjogosultságok várható felhalmozásához, hatással lehet a nyugdíjjogosultságokra és a nyugellátásokra, mivel ebben az esetben a befizetett járulékok garantált nyugdíjösszeget eredményezhetnek, függetlenül az érintett nyugdíjalap befektetéseinek eredményétől, ami kizárhatja az ahhoz szükséges kockázat fennállását, hogy ezen alapot úgy lehessen tekinteni, mint amely valamely ÁÉKBV-hoz hasonló jellemzőkkel rendelkezik. Ugyanakkor, kivéve azt az esetet, hogy az ilyen garancia teljes, a kérdést előterjesztő bíróságnak meg kell vizsgálnia, hogy e befektetések eredményei milyen mértékben befolyásolják e nyugdíjak teljes összegét.

56 A fenti megfontolásokra tekintettel az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy a héairányelv 135. cikke (1) bekezdésének g) pontját úgy kell értelmezni, hogy egy olyan nyugdíjalap tagjai, amely egy kollektív nyugdíjrendszer keretében olyan nyugdíjjogosultságokra és nyugellátásokra vonatkozó nyugdíjszerződést alkalmaz, amelyben az összeg – noha az egy alapnyugdíj vagy az egyes tagok munkavégzésből származó jövedelmei és szolgálati éveinek száma alapján kerül meghatározásra – bizonyos feltételek mellett változhat, az e nyugdíjalap által eszközölt befektetések eredményének következtében, csak akkor tekinthetők úgy, hogy viselik a befektetésekkel kapcsolatos kockázatot, ha ez az összeg elsődlegesen e befektetések eredményeitől függ. Az ilyen értékelés elvégzése szempontjából nincs jelentősége sem annak, hogy a tag nyugdíjjogosultságai hány évig halmozódtak, sem annak, hogy a nyugdíjjogosultságok felhalmozását valamely nyugdíjalapot illetően egy bizonyos időpontban megszakították. Az a tény, hogy a kockázatot egyénileg vagy együttesen viselik, különösen csőd esetén, vagy hogy a munkáltató bizonyos ideig garanciát vállalt a nyugdíjjogosultságok felhalmozása érdekében, releváns tényezőnek minősülnek, anélkül hogy önmagukban meghatározók lennének.

A C-640/22. és C-644/22. sz. ügyekben előterjesztett második kérdésről

57 A C-640/22. és a C-644/22. sz. ügyben előterjesztett második kérdésével az előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a héairányelv 135. cikke (1) bekezdésének g) pontját az adósemlegesség elvével összefüggésben úgy kell-e értelmezni, hogy annak meghatározásához, hogy az ÁÉKBV-nek nem minősülő nyugdíjalap részesülhet-e az e rendelkezésben előírt mentességben, nemcsak az ilyen vállalkozással való összehasonlítás elvégzése, hanem annak értékelése is szükséges, hogy a tagnak az ezen alappal szemben fennálló jogi és pénzügyi helyzetére tekintettel az említett alap összehasonlítható-e más olyan alapokkal, amelyeket az érintett tagállam – anélkül, hogy ÁÉKBV-nek minősülnének – az említett rendelkezés értelmében vett kollektív befektetési alapoknak tekint.

58 A jelen ítélet 38. és 41. pontjából következik, hogy e mentesség alkalmazása keretében a tagállamok kötelesek az ÁÉKBV-irányelv értelmében ÁÉKBV-nek minősülő alapokat kollektív befektetési alapként kezelni, és azokat a kollektív befektetési alapokat, amelyek – anélkül, hogy az ezen irányelv értelmében vett kollektív befektetési vállalkozásoknak minősülnének – ugyanolyan ügyleteket hajtanak végre, vagy legalábbis e vállalkozásokhoz hasonló jellemzőkkel rendelkeznek, és velük versenyhelyzetben állnak, szintén kollektív befektetési alapoknak tekinteni.

59 Ugyanis, még ha a héairányelv 135. cikke (1) bekezdésének g) pontjában előírt adómentességet szigorúan is kell értelmezni, az adósemlegesség elve, valamint az az cél, hogy a befektetési vállalkozások által megkönnyítse a befektetők számára az értékpapírok vásárlását, megkövetelik annak teljes körű alkalmazását (lásd ebben az értelemben: 2021. június 17-i K és DBKAG ítélet, C-58/20 és C-59/20, EU:C:2021:491, 38. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

60 Különösen az adósemlegesség elvével ellentétes, ha az egymással versenyző hasonló árukat vagy szolgáltatásokat a héa szempontjából eltérően kezelik (lásd ebben az értelemben: 2022. február 3-i Finanzamt A ítélet, C-515/20, EU:C:2022:73, 43. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

61 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelemből kitűnik, hogy a pénzügyi államtitkár levele értelmében egyes, járulékokra vonatkozó szerződéseket végrehajtó nyugdíjalapokat az adóhatóságnak a héairányelv 135. cikke (1) bekezdésének g) pontja értelmében vett kollektív befektetési alapként kell kezelnie.

62 Ebben a levélben a pénzügyi államtitkár úgy vélte, hogy az egyéni járulékalapú nyugdíjrendszer kollektív befektetési alapnak tekintendő, azon az alapon, hogy lényegében egy ilyen nyugdíjrendszerben a tagok viselik a befektetések kockázatát. Ezenkívül bizonyos, kollektív járulékalapú nyugdíjrendszerek is kollektív befektetési alapoknak tekinthetők, amennyiben a nyugdíjjogosultságok felhalmozása összehasonlítható az ilyen jogosultságoknak az egyéni járulékalapú nyugdíjrendszerekben történő felhalmozásával.

63 Ebben az összefüggésben a nyugdíjalap tagját kell úgy tekinteni, mint aki a kérdést előterjesztő bíróság által hivatkozott átlagfogyasztó. A jelen ügyben tehát e bíróság feladata, hogy konkrét vizsgálatot végezzen annak meghatározása érdekében, hogy e tagnak a nyugdíjalappal szemben fennálló jogi és pénzügyi helyzetére tekintettel egy nyugdíjalap által végrehajtott olyan nyugdíjszerződések alapján szerzett nyugdíjjogosultságok, mint amelyek az alapügyben szereplőhöz hasonlóak, amelyek az előzetes döntéshozatal iránti kérelem szerint „nyugellátásokra vonatkozó szerződéseknek” minősülnek, összehasonlíthatók-e egy járulékokra vonatkozó, a valamely tagállam által a héairányelv 135. cikke (1) bekezdésének g) pontja értelmében vett kollektív befektetési alapnak minősített olyan nyugdíjalap által végrehajtott nyugdíjszerződés révén szerzett nyugdíjjogosultságokkal, amelyet többek között az jellemez, hogy a tagok viselik a befektetések kockázatát.

64 A fenti megfontolásokra tekintettel a C-640/22. és C-644/22. sz. ügyekben a második kérdésre azt a választ kell adni, hogy a héairányelv 135. cikke (1) bekezdésének g) pontját az adósemlegesség elvével összefüggésben úgy kell értelmezni, hogy annak meghatározásához, hogy az ÁÉKBV-nek nem minősülő nyugdíjalap részesülhet-e az e rendelkezésben előírt mentességben, nemcsak az ilyen vállalkozással való összehasonlítás elvégzése, hanem annak értékelése is szükséges, hogy a tagnak az ezen alappal szemben fennálló jogi és pénzügyi helyzetére tekintettel az említett nyugdíjalap összehasonlítható-e más olyan alapokkal, amelyeket az érintett tagállam – anélkül, hogy ÁÉKBV-nek minősülnének – az említett rendelkezés értelmében vett kollektív befektetési alapoknak tekint.

A költségekről

65 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (negyedik tanács) a következőképpen határozott:

1) **A közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv 135. cikke (1) bekezdésének g) pontját**

a következőképpen kell értelmezni:

egy olyan nyugdíjalap tagjai, amely egy kollektív nyugdíjrendszer keretében olyan nyugdíjjogosultságokra és nyugellátásokra vonatkozó nyugdíjszerződést alkalmaz, amelyben az összeg – noha az egy alapnyugdíj vagy az egyes tagok munkavégzésből származó jövedelmei és szolgálati éveinek száma alapján kerül meghatározásra – bizonyos feltételek mellett változhat, az e nyugdíjalap által eszközölt befektetések eredményének következtében, csak akkor tekinthetők úgy, hogy viselik a befektetésekkel kapcsolatos kockázatot, ha ez az összeg elsődlegesen e befektetések eredményeitől függ. Az ilyen értékelés elvégzése szempontjából nincs jelentősége sem annak, hogy a tag nyugdíjjogosultságai hány évig halmozódtak, sem annak, hogy a nyugdíjjogosultságok felhalmozását valamely nyugdíjalapot illetően egy bizonyos időpontban megszakították. Az a tény, hogy a kockázatot egyénileg vagy együttesen viselik, különösen csőd esetén, vagy hogy a munkáltató bizonyos ideig garanciát vállalt a nyugdíjjogosultságok felhalmozása érdekében, releváns tényezőnek minősülnek, anélkül hogy önmagukban meghatározók lennének.

2) **A 2006/112 irányelv 135. cikke (1) bekezdésének g) pontját az adósemlegesség elvével összefüggésben**

a következőképpen kell értelmezni:

annak meghatározásához, hogy az átruházható értékpapírokkal foglalkozó kollektív befektetési vállalkozásnak (ÁÉKBV) nem minősülő nyugdíjalap részesülhet-e az e rendelkezésben előírt mentességben, nemcsak az ilyen vállalkozással való összehasonlítás elvégzése, hanem annak értékelése is szükséges, hogy a tagnak az ezen alappal szemben fennálló jogi és pénzügyi helyzetére tekintettel az említett nyugdíjalap összehasonlítható-e más olyan alapokkal, amelyeket az érintett tagállam – anélkül, hogy átruházható értékpapírokkal foglalkozó kollektív befektetési vállalkozásoknak minősülnének – az említett rendelkezés értelmében vett kollektív befektetési alapoknak tekint.

Aláírások